

Вчений, педагог, особистість

#4-5 от 15.03.2021

Пам'яті професора Бориса Володимировича Клименка

7 березня 2020 року минає рік, як пішов із життя авторитетний вчений, педагог, професор кафедри електричних апаратів Б. В. Клименко.

У ці дні кафедра електричних апаратів згадує його професійний шлях і в знак пам'яті про Бориса Володимировича ділиться спогадами з читачами газети «Політехнік».

Борис Володимирович народився 14 лютого 1943 року у місті Кемерово. У 1964 році з відзнакою закінчив Харківський політехнічний інститут за спеціальністю «Електричні машини і апарати» і отримав кваліфікацію інженера-електромеханіка. Працював на посадах інженера, старшого інженера науково-дослідного відділу у Харківському політехнічному інституті (ХПІ). У 1968 році він вступив до аспірантури і в 1971 році захистив кандидатську дисертацію на тему «Дослідження температурних і магнітних полів в електромагнітах». Працював на викладацькій роботі асистентом (1971), доцентом (1973), у період з 1995 по 2004 рік та з 2012 по серпень 2019 року – на посаді завідувача кафедри «Електричні апарати», з вересня 2019 року – професор кафедри електричних апаратів. У 1994 році захистив докторську дисертацію на тему «Форсовані електромагнітні системи електричних апаратів». У 2000 році йому було присуджено вчене звання професора.

За час своєї багаторічної роботи в НТУ «ХПІ» Борис Володимирович набув великого авторитету дослідника у вищих навчальних закладах, підприємствах і фірмах України і зарубіжжя. Основні напрями його наукових досліджень – теплові та магнітні поля, форсовані електромагнітні системи, бістабільні актуатори для вакуумних відмикачів середніх напруг, міжнародна електротехнічна термінологія, питання електробезпеки. Він є автором трьох монографій, близько 200 друкованих праць й 70 авторських свідоцтв і патентів. Як головний спеціаліст, він брав участь у розробці вітчизняних електромагнітних контакторів постійного струму у межах Державної науково-технічної програми «Електротехніка». Був керівником ряду науково-дослідних госпрозрахункових робіт. Результати досліджень впроваджені у

промислове виробництво з великим науково-технічним ефектом на підприємствах України. Уклав декілька ліцензійних угод з українськими підприємствами на застосування своїх винаходів. Його монографія «Форсовані електромагнітні системи», видана у видавництві «Енергоатомиздат» у 1990 році, широко відома серед спеціалістів у галузі електричних апаратів. Під керівництвом професора Б. В. Клименка підготовлено 7 кандидатських і 2 докторські дисертації. Понад 40 років він працював членом спеціалізованої Вченої ради із захисту кандидатських та докторських дисертацій.

Багато уваги і сил приділяв він організаційно-методичній роботі, питанням змісту вищої освіти. Борис Володимирович був членом науково-методичної комісії Міністерства освіти і науки України з електромеханіки, членом робочої групи з розробки стандартів освіти, очолював комісію Методичної ради університету з питань змісту освіти. За його ініціативи на кафедрі було розпочато підготовку спеціалістів за спеціальністю «Електропобутова техніка». Борис Володимирович Клименко брав активну участь у розробці матеріалів до низки нарад та конференцій, що проводилися Міністерством освіти і науки України в процесі підготовки до входження України у Болонський процес. Зокрема, до Всеукраїнської наради ректорів вищих технічних навчальних закладів (17–18 березня 2004 р., Харків), а також до Міжнародного семінару «Гарантії якості, європейська система передачі і накопичення кредитів та практика імплементації Болонського процесу у різних європейських країнах» (15–16 квітня 2004 р., Дніпропетровськ), підготував та видав (у співавторстві) дві монографії: «Болонський процес і навчання впродовж життя» (співавтори М. Ф. Степко, Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ) та «Болонський процес: цикли, ступені, кредити» (співавтори Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, Є. І. Сокол).

Будучи лектором від природи, професор Б. В. Клименко викладав базові дисципліни для студентів кафедри «Електричні апарати», розробив оригінальні курси «Електромеханічні апарати низької напруги», а також «Електромеханічні апарати високої напруги та комплектні пристрої». Його великі термінологічні посібники, видані у 2008 та 2009 роках з грифом Міністерства освіти і науки України, широко відомі за межами НТУ «ХПІ», а навчальний посібник «Електричні апарати. Загальний курс», виданий також з грифом МОНУ у 2012 році (перше видання) та у 2013 році (друге допрацьоване та доповнене видання) накладом по 1000 примірників кожне видання, увійшов до бібліотечного фонду майже всіх вищих навчальних закладів України, де ведеться підготовка з галузі знань «Електрична інженерія», а також десятків промислових підприємств та комерційних установ.

Борис Володимирович прикладав багато зусиль до розширення зв'язків кафедри «Електричні апарати» з провідними вищими навчальними закладами України та зарубіжних країн. Завдяки його цілеспрямованості і наполегливості на кафедрі «Електричні апарати» був створений експозиційний зал, у якому демонструються сучасні електричні апарати, суттєво модернізовано та розширено обчислювальний центр. Багато уваги він приділяв удосконаленню й оновленню лабораторної бази кафедри, чому суттєво посприяли отримання кафедрою в 2016 році великого гранту на придбання обладнання від фонду AvH (Німеччина) та спонсорська допомога багатьох промислових й комерційних підприємств, таких як ABB, АВМ Ампер, АСКО-УкрЕМ, Legrand, Flexel, НТЦ «Харківрелекомплект» тощо, з

якими Борис Володимирович багато років плідно співпрацював. У 2016 році Б. В. Клименко започаткував докорінне переобладнання навчальної лабораторії кафедри з метою осучаснення, підвищення рівня безпечності та створення комфортних умов роботи студентів у лабораторії, запровадив концепцію мобільних лабораторних стендів із застосуванням сучасної електричної апаратури та цифрових вимірювальних приладів, якими продовжують користуватися на кафедрі по сьогодні.

У 1998 році за його ініціативою були встановлені контакти з рядом фірм Польщі, і розпочав регулярну роботу щорічний міжнародний симпозіум SIEMA з проблем удосконалення електричних машин і апаратів. З 2001 року цей симпозіум набуває статусу наукових зборів, які залучають до щорічних зустрічей в університеті провідних вчених, спеціалістів-електротехніків і викладачів з України, Польщі, Азербайджану, Латвії, Німеччини, Ізраїлю, США тощо, які пов'язали своє життя з електротехнікою. Завдяки організаторському почину Бориса Володимировича у 2002 році вийшов перший номер науково-практичного журналу «Електротехніка і електромеханіка», в якому він був головним редактором. Журнал увійшов до переліку фахових видань України та багатьох провідних наукометричних баз, включаючи Web of Science й набув визнання не тільки в Україні, а й за кордоном. З 2016 р. журнал має електронну версію, яка видається англійською мовою. Протягом багатьох років Борис Володимирович був головним редактором Вісника НТУ «ХПІ» серії: Проблеми удосконалювання електричних машин і апаратів. Теорія і практика.

Професор Б. В. Клименко був активним учасником національних й міжнародних наукових, технічних та методичних конференцій і семінарів з питань електротехніки, педагогічної майстерності та змісту освіти.

Серед колег, студентів, науковців Борис Володимирович користувався заслуженою повагою і авторитетом за його величезний науковий, освітянський та організаторський талант, цілеспрямованість, доброзичливість, тактовність, скромність, вміння знайти потрібні слова і виконати будь-яку роботу.

На зірковому небі у Бориса Володимировича є зірка, названа його ім'ям «BORYS KLYMENKO» – подарунок, який зробили йому в знак поваги працівники кафедри електричних апаратів на честь 75-річного ювілею.

Світла пам'ять про Бориса Володимировича збережеться в наших серцях на усе життя.

Колектив кафедри електричних апаратів НТУ «ХПІ».